

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet: suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

SISÄLTÄEN SUOMI TOISENA KIELENÄ OPPIMÄÄRÄN
PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMAN VUOSILUOKILLE 7-9

Sisällys

1 VUOSILUOKAT 7-9.....	2
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9.....	2
Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9	10
2 PAIKALLISET KÄYTÄNNÖT VUOSILUOKILLA 7-9	11
Oppimäärän erityinen tehtävä	11
Oppimäärän erityispiirteitä	12
Nivelvaiheet.....	12
Kolmiportainen tuki	13
Arviointi	13

1 VUOSILUOKAT 7-9

Vuosiluokilla 7-9 keskeisiä kokonaisuuksia ovat sanaston kartuttaminen ja opiskelun kannalta keskeisten taitojen vahvistaminen sekä ilmaisurohkeuden tukeminen. Oppilaita ohjataan erilaisten tekstien tulkitsemiseen ja kriittisyyteen sekä tuetaan heidän ajattelutaitojensa kehittymistä. Yhdeksännellä luokalla huomiota kiinnitetään erityisesti jatko-opintoihin valmistautumiseen ja yhteiskunnan jäsenenä toimimiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

7. LK: Sanaston kartuttaminen, opiskelun kannalta keskeisten taitojen vahvistaminen, suomen kieli, oma äidinkieli ja muut kielet kaiken oppimisen tukena, ilmaisurohkeuden tukeminen.

TAVOITTEET	SISÄLLÖT	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	S1	L1
T1 Rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.	Kasvatetaan sanavarastoa ja harjoitellaan käytännön vuorovaikutustilanteita. Vahvistetaan keskustelutaitoja ja harjoitellaan palautteen antoa.	Oppilaita kannustetaan kuuntelemaan itseä ja toisia ja etsimään luovia ratkaisuja oppimisen tueksi.
T2 Ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.		L2 Monipuolinen vuorovaikutus oppimistilanteissa. Ryhmätyöskentely ja toiminnallinen oppiminen.
T3 Kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja käyttäen.		
Tekstien tulkitseminen	S2	L1
T4 Ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.	Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.	Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskelun tavoitteista, suunnittelusta ja arvioinnista.
T5 Ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.		L4 Tekstien ymmärtämistä ja tulkitsemista harjoitellaan monenlaisilla oppilaan kielitaitoa vastaavilla teksteillä. Eri tekstilajien tunnistaminen.

Tekstien tuottaminen	S3	L2
T6 Ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä.	Harjoitellaan eri tekstilajien tuottamista ja kirjoitusprosessin eri vaiheita.	Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan osaamistaan soveltaen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa.
T7 Auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallinta.	Harjoitellaan opiskelustrategioita ja kerrataan opiskelussa esiintyviä käsitteitä (esim. nimeä, määrittele, pohdi).	L3
	Vakiinnutetaan oikeinkirjoitusta ja laajennetaan sanastoa.	Oppilaita opetetaan ymmärtämään teknologian toimintaperiaatteita ja harjoittelemaan sen vastuullista käyttöä.
	Vahvistetaan käsinkirjoitusta ja TVT -taitoja.	
	Tutustutaan lähteiden käyttöön.	
	Kielen rakenteiden ymmärtäminen ja käyttö.	
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	S4	L1
T8 Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.	Tunnistetaan kulttuurinen monimuotoisuus.	Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan.
T9 Innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin.	Kielen merkitysten ymmärtäminen ja rakenteiden harjoittelu.	L2
	Kirjallisuustietämyksen syventäminen oppilaan taitotaso huomioiden. Herätellään lukuinnostusta.	Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
	Tutustutaan kirjallisuuden avulla eri kulttuureihin.	L4
	Kannustetaan käyttämään kirjastopalveluja.	Oppilaita ohjataan monilukutaidon kehittämiseen, laajentamalla tekstien kirjoa.
T10 Auttaa oppilasta avartamaan kulttuurisia näkemyksiään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyttä ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samankaltaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.		

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	S5	L1
T11 Ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteinen käsitys itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja -tapoja sekä oppimaan muilta.	Rohkaistaan oppilasta käyttämään omaa äidinkieltä ja muita osaamia kieliä kaiken oppimisen tukena. Tunnistetaan omia vahvuuksia sekä hyödynnetään niitä oppimisen tukena. Avataan eri oppiaineiden sanastoa ja käsitteistöä.	Autetaan oppilasta kehittämään itselleen tehokkaita oppimisstrategioita.
T12 Ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla.	TVT-taitojen kehittäminen.	L5 Oppilaita kannustetaan oma-aloitteeseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä.
T13 Kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä.		L7 Perusopetuksen aikana muodostuu käsitys siitä, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä.

8.LK: Vaikuttaminen, kriittisyys ja mediatekstit, sanaston kartuttaminen, ilmaisurohkeuden kehittäminen.

TAVOITTEET	SISÄLLÖT	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	S1	L2
T1 Rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.	Opitaan toimimaan ja ei-muodollisissa vuorovaikutustilanteissa. Tunnistetaan yleiskielen ja puhekielen erot.	Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan osaamistaan soveltaen monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa.
T2 Ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoa.	Opitaan valitsemaan tarkoituksenmukainen viestintätapa ja -tyyli sekä sanasto. Tutustutaan erilaisiin mediateksteihin.	Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa.
T3 Kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.	Harjoitellaan väittelyä ja perustelutaitoja.	L5 Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia, -tyylejä ja TVT -taitoja tarkoituksenmukaisesti.

Tekstien tulkitseminen	S2	L1
T4 Ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoon, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.	Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä. Tutustutaan kirjallisuuden eri genreihin.	Oppilaita rohkaistaan ristiriitaisen tiedon kohtaamiseen ja käsittelyyn. L2 Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Mediaympäristöä analysoidaan ja sen vaikutuksia opitaan arvioimaan.
T5 Ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.		L4 Tutustutaan eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin, esim. mielipidekirjoitus.
Tekstien tuottaminen	S3	L1
T6 Ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä.	Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstivalikoimaa ja sanastoa laajentaen. Tunnistetaan ja käytetään kielen eri rakenteita.	Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja arvioinnista.
T7 Auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa.	Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä.	L3 Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä. L4 Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	S4	L2
<p>T8 Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.</p>	<p>Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista ja kielellisten valintojen merkityksestä tekstin sävyyn.</p>	<p>Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria, kulttuuriperintöä ja oppivat huomaamaan niiden merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnille.</p>
<p>T9 Innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin.</p>	<p>Tutustutaan kirjallisuuden lajeihin, käsitteisiin sekä sanastoon.</p>	<p>L4 Oppilaalle tarjotaan kielellisiä, kirjallisia ja kulttuurisia elämyksiä.</p>
<p>T10 Auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.</p>		
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	S5	L1
<p>T11 Ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta.</p>	<p>Vahvistetaan eri tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.</p>	<p>Oppilaita tuetaan omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkityksen ymmärtämisessä.</p>
<p>T12 Ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla.</p>	<p>Oma äidinkieli ja muut kielet kaiken oppimisen tukena.</p>	<p>L4 Medialukutaitoa syvennetään osallistamalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.</p>
<p>T13 Kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä.</p>	<p>Vertaillaan arkikieltä, yleiskieltä ja eri oppiaineiden terminologiaa.</p>	<p>L5 Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti.</p>
	<p>TVT-taitojen vahvistaminen.</p>	<p>L6 Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.</p>

9.LK: Ajattelutaitojen kehittäminen, valmistautuminen jatko-opintojen vaatimuksiin ja yhteiskunnan jäsenenä toimiminen.

TAVOITTEET	SISÄLLÖT	LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN
<p>Vuorovaikutustilanteissa toimiminen</p> <p>T1 Rohkaista oppilasta kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.</p> <p>T2 Ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.</p> <p>T3 Kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.</p>	<p>S1</p> <p>Vahvistetaan sopivien viestintätyylien käyttötaitoja.</p> <p>Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä vuorovaikutustilanteessa.</p> <p>Kuuntelutaidon merkitys vuorovaikutustilanteissa ja kriittinen kuunteleminen.</p> <p>Harjoitellaan esiintymistaitoja.</p>	<p>L1</p> <p>Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelevaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.</p> <p>L2</p> <p>Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan osaamistaan soveltaen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti.</p> <p>L4</p> <p>Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.</p> <p>Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.</p> <p>L5</p> <p>Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti.</p>

Tekstien tulkitseminen	S2	L1
<p>T4 Ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnessa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaita lukustrategioita ja päättämään tekstien merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella.</p>	<p>Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia.</p> <p>Syvennyttään kirjallisuuden tyyliuuntiin.</p> <p>Vakiinnutetaan lukustrategioita ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoja.</p>	<p>Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.</p>
<p>T5 Ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä.</p>		<p>L2</p> <p>Tutustutaan kulttuuriperintöön monipuolisesti.</p> <p>L4</p> <p>Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoja kaikkien oppiaineiden opetuksessa.</p> <p>Tarkastellaan ja tulkitaan työelämään liittyviä tekstejä.</p>

Tekstien tuottaminen	S3	L1, L2
<p>T6 Ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntää eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä.</p>	<p>Harjoitellaan eri tyyllilajeja. Opitaan valitsemaan tekstiin sopiva sanasto ja ilmaisutavat.</p>	<p>Oppilaita rohkaistaan luovaan tuottamiseen ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti.</p>
<p>T7 Auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kielipiillisten rakenteiden hallintaa.</p>	<p>Syvennetään kirjoitusprosessin eri vaiheiden hallintaa ja tietolähteiden käyttöä.</p>	<p>L4 Monilukutaidon syventäminen.</p>
		<p>L5 Opetellaan suojautumaan mahdollisilta tietoturvariskeiltä. Vastuulliseen toimintaan ohjataan pohtimalla, mitä esimerkiksi käsitteet tietosuoja ja tekijänoikeus tarkoittavat.</p>

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	S4	L2
T8 Ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä.	Tutustutaan suomen kieleen maailman kielten joukossa.	Oppilaalle tarjotaan kielellisiä, kirjallisia ja kulttuurisia elämyksiä.
T9 Innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomenkieliseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstien suhteita toisiin teksteihin.	Tutkitaan muiden kielten vaikutusta suomen kielen sanastoon ja kielen muuttumiseen.	Tutustutaan kulttuuriperintöön monipuolisesti.
T10 Auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta.	Tutustutaan suomen kielen ominaispiirteisiin.	
	Tarkastellaan kielen alueellista ja sosiaalista vaihtelua.	
	Kurkistetaan maailmankirjallisuuteen ja Suomen kirjallisuushistoriaan.	
	Ohjataan kulttuuripalvelujen monipuoliseen käyttöön.	
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	S5	L1
T11 Ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään, viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta.	Syvennetään TVT-taitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.	Harjoitellaan aineiston etsimistä ja kriittistä analysointia oman kirjoittamisen ja puhumisen pohjana.
	Vahvistetaan myönteistä viestijäkuvaa.	
	Kartutetaan suomen kielen ja eri oppiaineiden sanastoa.	L5
	Arvioidaan tietoa kriittisesti.	Harjaannutaan tiedostojen organisoimiseen ja jakamiseen.
T12 Ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla.	Vahvistetaan työelämässä tarvittavia viestintätaitoja.	L6
T13 Kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä.		Harjoitellaan työelämässä tarvittavia kieli- ja vuorovaikutustaitoja.

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden

saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työkennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstiin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

2 PAIKALLISET KÄYTÄNNÖT VUOSILUOKILLA 7-9

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kielen opetuksella pyritään tukemaan oppilaan monikielisyyttä, kotoutumista ja suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumista. Oppimäärän keskeinen tehtävä on kehittää oppilaan suomen kielen taitoja

siten, että oppilas voisi kokea olevansa yhteisön toimintoihin osallistuva jäsen. Oppilaan kulttuuritaustan huomioiminen tukee suomen kielen opiskelua ja itsetunnon kehitystä, ja se kasvattaa myös monikulttuurisuuden ymmärrystä kouluyhteisössä. Yhteistyössä huoltajien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Yläkoulun S2-opinnot antavat välineitä jatko-opintoihin ja työelämään.

Oppimäärän erityispiirteitä

S2-oppilaan opetusjärjestelyt suunnitellaan jokaisessa koulussa koulun resurssien ja oppilaan kielitaitotason mukaan. Oppilas voi opiskella oppiaineen oppimäärän joko kokonaan S2-opetuksessa, osittain suomen kieli ja kirjallisuus -ryhmässä, tai kokonaan suomen kieli ja kirjallisuus -ryhmässä opetusta eriyttämällä. Oppilaan kielitaidon taso tulee huomioida oppimateriaalin valinnassa ja opetuksessa.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan opiskeleva oppilas oppii perusopetuksen aikana ymmärtämään kielen ilmiöitä ja käyttämään monipuolisesti suomen kielen rakenteita. Kielioppi ja sananmuodostuksen ja tekstin rakenteet tulevat oppilaille ensin tutuiksi käytössä, osana kirjoitettua ja puhuttua suomea. Tämän jälkeen on tavoitteena kielellisten kategorioiden nimeämiseen ja tunnistamiseen harjaantuminen. Oppilaan sanavarastoa tulee kartuttaa koko S2-opetuksen ajan ja kielen merkityksen ymmärrystä harjoitella käytännön vuorovaikutustilanteissa. Kielenoppijaa tulee rohkaista monipuoliseen kielen käyttöön oman taitotasonsa mukaisesti. S2-opetuksen lähtökohtana on kielitietoisuus, joten jokainen opettaja on S2-opettaja ja käytännössä kaikissa oppiaineissa tulisi huomioida oppiainekohtaiset käsitteet ja termistö siten, että myös S2-oppilas ymmärtää ne. Toiminnallisuus ja monikanavainen opiskelu eri aisteja hyödyntäen tukee oppilaan kielellistä ymmärrystä ja rohkaisee vuorovaikutukseen.

Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää, kun hänen taitotasonsa on riittävä. Keskimäärin taitotasolla B1-B2 oppilaan taidot mahdollistavat suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelun. Tämä on kuitenkin yksilöllistä ja kunkin oppilaan kohdalla erikseen harkittava asia ja sitä pohditaan opettajan, oppilaan ja huoltajien kanssa yhteistyössä. Huoltajat tekevät aina lopullisen päätöksen oppilaan oppimäärän valinnasta.

Nivelvaiheet

Alakoulun ja yläkoulun nivelvaiheessa S2 -oppilaan tiedot nivelletään yläkouluun. Opintojen alkaessa tehdään tarvittaessa alkukartoitus, jotta opinnot kyetään kohdentamaan oikealle taitotasolle. Valmistavasta opetuksesta yläkouluun siirtyvälle oppilaalle pidetään siirtymäpalaveri ja opintojen alkaessa alkukartoitus kielitaitotason selvittämiseksi. Valmistavan vaiheen opetussuunnitelmasta S2-opetussuunnitelmaan siirtyminen tapahtuu joustavasti oppilaan taitotason mukaisesti.

Kesken peruskoulun Suomeen muuttavan oppilaan opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaitotaso sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, johon kirjataan opetuksen tavoitteet, sisällöt, materiaalit, menetelmät ja arviointi. Opetuksessa hyödynnetään erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon ja sanavaraston monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Käytettävien tekstien tulee olla oppilaan kielitaitoa vastaavia.

Jatko-opintoihin siirtyvää oppilasta tuetaan nivelvaiheessa opinto-ohjaajan ja tarvittaessa erityisopettajan kanssa yhteistyössä. Oppilaalle pyritään löytämään sellainen jatko-opintopaikka, jossa hän selviytyy oman kielitaitonsa avulla. S2-oppilas tutustuu yläkoulun aikana työpaikkoihin Tet-harjoittelussa ja vieraillee toisen asteen oppilaitoksissa, joissa hän voi tutustua erilaisiin toisen asteen oppilaitoksiin.

Kolmiportainen tuki

S2-oppilas voi kuulua yleisen tuen piiriin, jolloin eriyttäminen, ohjaaja, tukiopetus ym. yleisen tuen käytänteet ovat käytössä. Mikäli opiskelussa tulee haasteita, voidaan oppilaalle tehdä pedagoginen arvio ja siirtyä tehostettuun tukeen. Tehostetun tuen aikana oppilaalla on mahdollisuus opiskella erityisten painoalueiden mukaisesti keskeisiä oppisisältöjä niissä oppiaineissa, joissa esiintyy haasteita. Mikäli tehostettu tuki ei ole riittävää ja suomen kielen vaikeudet heijastuvat jo liiaksi muuhun oppimiseen, voidaan oppilaalle tehdä pedagoginen selvitys ja siirtyä erityiseen tukeen. Jos erityisen tuen toimet eivät ole riittäviä, on oppimäärän yksilöllistäminen mahdollista. Oppimäärän yksilöllistämisen ainoana perusteena ei kuitenkaan voi olla maahanmuuttajan haasteet suomen kielessä.

Arviointi

Arvioinnissa on keskeistä tarkastella, miten oppilas kykenee käyttämään kieltä käytännön vuorovaikutustilanteissa. Oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa, ja se nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä autenttiseen arviointiin oppimistilanteessa. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. S2-oppiaineen arviointi perustuu kehittyvän kielitaidon kuvausasteikossa esitettyihin kriteereihin. Opettaja voi arvioida kielitaitoa mm. Opetushallituksen materiaalin avulla. Näistä kuvauksista on laadittu päättöarvioinnin kriteerit arvosanoille 5, 7, 8 ja 9.

Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen

osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.